

Marko Golja

Portret umetnika kot zmerno uspešnega belopoltega moškega srednjih let

Zjutraj, ko se prebudi, Jožef K. še ni umetnik, prej spominja na dijaka v nižjih razredih osnovne šole, ki bi najraje še nekoliko poležal, zato si potegne odejo do vratu, celo do oči, kakor da bi lahko spremenil jutranjo svetlobo v temo, kakor da bi lahko z odejo znova utišal mamine klice iz kuhinje, naj vendar vstane ali pa bo spet zamudil šolo, ona pa jih bo spet slišala od razredničarke, že šestič ali sedmič letos – da njen sin Jožek zamuja, da je v svoji nerednosti že kar urejen in zato slab zgled vsemu razredu; vendar ga vsi ti spomini ne prepričajo, da bi se dvignil, ampak kar leži, dokler ne sliši ženinega glasu, že nekoliko nestrpnega: *Daj, daj, vstani, jaz ne morem vsega sama, ti pripravi zajtrk, jaz pa bom poskrbela za otroke*, kot da se ti ne bi mogli sami obleči, no ja, najmanjši, Jožek, je resda še nekoliko nebogljen, težave ima zlasti z nogavicami, toda starejša dva, ta dva samo afne guncata, kot da bi bila mama njuna služkinja, to ga še posebno jezi, da jima je vedno na voljo, pa naj vpijeta vsak s svoje postelje *Mami, sok, proosim*, ali pa *Samo še pet minut, mami*, tako da ga motita takrat, ko je najslaje, ko poskuša z vztrajnim mižanjem, zvit v klobčič, ki spominja skoraj na fetusno lego, priklicati vsaj še rahel sen, toda šumi in zvoki so vztrajni in nepopustljivi, zdaj sliši presnete vrane, zdaj še vrabce, pa sosedovega mulca, ki že navsezgodaj zjutraj divja s kolesom po stanovanju, sosed že odhaja, še malo, pa mu bo sledila njegova žena, sliši, kako zaklepa vrata, nato pa korake, ki se bližajo spalnici, in tisti priganjalski *Daj, daj, kakšen zgled pa si, zvečer pojdi prej spat, zdaj je res čas, da se dvigneš, daj, pomagaj, ne morem vsega sama*, pri tem pa so aji tako razvlečeni, da prav čuti njeno rastočo nejevoljo, zato se počasi skobaca iz postelje, se opoteče proti kopalnici, bos, kajti res nima smisla iskati copat, zato ga zdaj pred zaprtimi vrati kopalnice kar nekoliko zebe, prestopa se na mestu, toda njegovo tečnarjenje preglasijo

šumi vode, tako da se obrne proti stranišču, ki je prav tako zasedeno, nato pogleda proti spalnici, toda postelja in misel na sen sta zdaj že predaleč, zato se odpravi v kuhinjo, zdaj že z nekoliko zanesljivejšim korakom, tam pa se počí na stol in se zabalji v krožnik s popečenim kruhom in maslom in posodico z marmelado, v bližini je še pomarančni sok, roka mu kar samodejno seže po njem, vendar se že v naslednjem hipu ob ženinem *Ej, to je za Ivana* zmedeno ustavi, kot da bi ga zalotili pri tatvini; za hip pomisli, da je dober samo za plačevanje položnic, toda že v naslednjem hipu se nasmehne, ko ga prešine, da njegova žena tako ali tako zasluži veliko več kot on in da plačuje presnete položnice samo zaradi njunega dogovora, delitve dela, bi nekoč rekli, ne pa zato, ker bi bil glava družine ali kaj podobnega, ne, to pa zagotovo ne, ob tem pa se seveda nasmehne in se s tem drobnim nasmeškom še nekoliko bolj predrami, tako da se v drugo napoti proti kopalnici, s še zanesljivejšim korakom, za nameček najde nekje med potjo še copate, tako da se še dvakrat obrne, pa je že skoraj pripravljen za zajtrk, pot v službo, pa službo samo in popoldanske nakupe, samo umetnik še ni.

Medtem ko se poskuša spomniti, kje za vraga je parkiral avto, spredaj, zadaj, levo ali desno, se spomni, kako je kot študent vsako jutro kolesaril na vaje in predavanja, bil bolj spočít in nasmejan, vedno točen, zdaj pa bi najraje koga ugriznil ali vsaj pljunil na tla, avta ni in ni, kot da se je ugreznil v tla ali pa da so ga morda mulci ukradli, toda razum mu pravi, da mularija res ne krade korejcev, kvečjemu nemce, morda še francoze, zato v miru pogleduje sem ter tja ter tako obhodi skoraj vsa parkirišča v bližini, žena je ves čas tiho, še sreča, motijo ga le sosedje, ki ga pozdravljajo z *Dobro jutro, Kako je?*, motijo, ja, kaj jih pa to briga ob osmih zjutraj, dokler ne vidi avta prav tam, kjer ga je včeraj pustil, ja, prav tam, samo še nekako se mora zriniti vanj, res je mojstrsko parkiral, do milimetra natančno, kajti levo in desno je le nekaj centimetrov, zato se z največjo težavo, tako da potegne trebuh globoko noter, komaj komaj zrine v avto, pri tem pa butne z vrati v sosednjo makino; to ga dokončno zdrami, da previdno pogleda naokrog, ali je kdo kaj videl ali slišal, razen seveda njegove žene, ki take stvari vedno vidi in sliši, hkrati pa ve, da je bolje, da o njih ne govori vsaj nekaj križišč, pa še takrat previdno, kot da tega ne bi naredil on, ampak nekdo drug, ne na njihovem parkirišču, ampak v drugem mestu, ne danes, ampak včeraj, nato pa pomirjen in zdaj končno zdrاملjen spelje s parkirišča, počaka, da se žena namesti in pripne, nato pa proti obvoznici, vedno vsaj deset kilometrov hitreje, kot dovoljuje prometni znak, kajti dobro ve, da so tisti prometni tepci upoštevali nekaj kilometrov na uro za rezervo, on samo upošteva njihovo previdnost, ne

pa ti cagavci, ki se nikamor ne premaknejo, saj na mestu spijo, nejevoljno pomisli, ko vozi za rumeno škodo, ki najverjetneje vozi še počasneje, kot je dovoljeno, ja, ta avto je že opazil, ja, vozi ga en tak obupno zanemaren tip, kaj pa misli, da je, da sanja pri belem dnevu, ob prvi priložnosti ga prehiti in mu pokaže, kako se vozi, in da bo oni ja razumel, mu ob prehitevanju še potrobi, tako da se zdaj zdrzne tudi žena, ki je v avtu bolj molčeča kot doma, v kuhinji, ve pač, da je v avtu on glavni, da on daje gas in bremsa, a – kot da je pozabila na vse to – mu vseeno reče *Previdneje, Jože, ne divjaj navsezgodajzjutrajtako*, in to ga samo še bolj podžge, da vijuga po obvoznici z enega na drugi pas, da izkoristi vsako praznino, da prehiti vsakega mlačneža, da se kosa z vsemi črnimi mercedesi in srebrnimi beamveji, najlepše pa je, ko stisne srebrnega jaguarja, tako za malo malico, vendar žena kot da ne bi opazila njegovih zmag, mršči se in nemirno preseda, nato pa odide iz avta brez pravega pozdrava, kaj šele s poljubom, sicer pa se zadnje čase bolj malo poljubljata, tako da ga njen odhod niti ne zmoti preveč, samo da najde dobro parkirno mesto, dovolj je zgođen, si ponavlja, da ga najde, samo da ga najde, vsak meter je bliže, le da ga oni ne prehiti, res je nekoliko bližji, zato pospeši in naglo zavije v levo, morda celo za hip zamiži, vseeno pa sliši, da je oni na njegovi levi zavrl, ni pa potrobil, bebo, nato pa elegantno ustavi in zapusti avto, ne da bi pogledal tipa, ki ga najverjetneje rešeta s pogledom ali pa se je kot polit cucek že umaknil in lotil iskanja novega parkirnega mesta; to pa Jožefa K. niti malo ne moti, da se ne bi počutil najbolje do tistega trenutka tistega dne, ki ga je tako ali tako sedem ur prespal, eno uro pa se pripravljaj na odhod, tako da je občutek res dober in morda bi zaradi kančka tihega zadovoljstva površnega opazovalca spomnil na umetnika, ki se nekaj mirnih trenutkov naslaja nad dokončano umetnino, dokler ga ne začne razjedati črv dvoma.

Pot v pisarno najde z gotovostjo, kot da bi jo prehodil večkrat v enem samem dnevu, neštetokrat v enem samem letu, kot da je v podjetju zaposlen že leta, toda to je daleč od resnice, da je v podjetju šele nekaj let, ravno dovolj, da je delo postalo rutina, nekoliko dolgočasno in popolnoma predvidljivo, pa tudi večino delovnega dne (in leta) preživi v svoji pisarni, v kateri pogosto tudi malica, predvsem pa tam v miru pregleduje Uradne liste, skrbi za pravilnike in razpise, le redko, ko ga pokliče gospod direktor, pa zapusti svojo pisarno, varni teritorij, na katerem je vse na svojem mestu, tudi koš za smeti in dežnik na obešalniku in pisala na pisalni mizi, in se odpravi po hodniku k dvigalu, nato z njim nadstropje više, potem pa okrog ovinka, in spoštljivo potrka na pisarno tajnice gospoda direktorja, pozdravi z diskretnim, spoštljivim poklonom, kot da že vadi

za srečanje z direktorjem, predvsem pa v sebi ponavlja odgovor na eno ali dve vprašanji, ki mu ju bo zastavil direktor, morda *Kako ste, K.?*, predvsem pa *Kako napredujete z iskanjem ...* Nato pač sledi delovno mesto, za katero išče kandidatko ali kandidata, vedno uporabi tudi žensko obliko, to je gospodu direktorju, ki ima za sabo že dolgo kariero, vseh, kot da bi v tej drobni politični korektnosti videl dokaz, da je njegovo podjetje napredno, da daje možnost vsem, čeprav to seveda ni res, saj so šefi praviloma moški, pa tudi tiste redke šefinje oddelkov se praviloma vedejo kot moški, smeji se kosmatim šalam in na sindikalnih zabavah potrepljajo kakega sodelavca ali pa glasno nazdravljajo, kot da bi hotele povedati celotnemu podjetju, da med njimi in njimi ni nobene razlike, nobene omembe vredne razlike, toda njihovo zatrjevanje praviloma izzveni kot karikatura, kot goreč poskus, da bi bile bolj papeške kot papež, toda za kaj takega jim še marsikaj manjka, bi rekli kolegi in se namuznili, one pa bi se temu namigu nasmejale, možato, zato je bil K. tokrat nekoliko v zadregi, saj je imel v ožjem izboru za delovno mesto šefa kreativnega oddelka dva kandidata, pravzaprav kandidatki, bili sta si precej podobni, obe visokošolsko izobraženi, obe z magisterijem, obe z znanjem tujih jezikov, obe z očali, obe nekoliko nižje postave in s kar nekaj kilogrami preveč, vse to bo vznejevoljilo gospoda direktorja, ki ima rad razvidno situacijo, na daleč različna nasprotnika, tako da je odločitev lahka, premislek in njun pogovor pa samo igrice med rutinskimi opravili, nikakor ne psihoanalitična seansa ali pa debata o profesionalnih kvalifikacijah, primerjalnih prednostih ali hipotetičnih slabostih, nikarte, tega gospod direktor res ne mara, toda danes se bo zgodilo prav to, kajti morda zaradi z dolgočasnosti, morda zaradi tihega kljubovanja bo K. gospodu direktorju zamolčal edino razliko med kandidatama, razliko, ki si jo je tudi zapisal v svoj osebni rokovnik, razliko, ki bi gospoda direktorja najbrž vznejevoljila in v hipu prepričala, da za službo nemudoma izbere prvo kandidatko in ne druge, toda K. je z naklonjenostjo mislil na drugo kandidatko, ki je bila pravi grdi raček in ji ne bi mogla pomagati nobena stilna preobrazba, nobeno tekmovanje za model leta ali brezplačne ure aerobike, po K.-jevem mnenju je bila preprosto grda, to pa je v podjetjih, kot je njihovo, prednost, imela bo mir, da se seznanji z delom in kolektivom in da se uveljavi sama, s svojimi uspešnimi potezami, ne pa s kakim mimobežnim mečkanjem ob koncu sindikalne veselice ali pa na zabavi ob rojstnem dnevu gospoda direktorja, pravzaprav edini priložnosti, ko gospod direktor namiguje vsem ženskam, ne oziraje se na njihovo delovno mesto, tako čistilki kot glavni knjigovodkinji, ki podjetje vodi; to vedo vsi, tudi gospod direktor, toda ni ga lepšega od miru, tudi to vedo vsi,

samo K. pa je vedel, da je prva grda račka na vprašanje, kaj vidi kot svojo največjo odliko, odgovorila, da je neizmerno lojalna do nadrejenih in da bo izpolnila vsak njihov ukaz, pri tem pa ni niti za hip pomislila, da bi to lahko zvenelo dvoumno, da bi si lahko marsikdo razlagal njeno lojalnost tudi kot pripravljenost, da ustreže željam nadrejenih, ne, ne le, da ni pomislila, tega verjetno ne bi nihče pomislil, le najbolj okoreli pokvarjenci bi se ob njenem odgovoru namuznili, zagotovo pa bi se zdrznili ob odgovoru grde račke številka dve, ki je na isto vprašanje kot klada mirno odgovorila, da je njena največja odlika, da nadrejenim vedno pove, kaj si misli, da pove tudi, če se ne strinja z njimi ali pa če se motijo, potem se je ustavila, K. pa si je z lahkoto predstavljal, kako nadaljuje in še reče, da jim pove tudi to, da so neumni ali da niso primerni za delovno mesto, na katerem so, in da škodijo podjetju ter da bi bilo za vse najbolje, da gredo, da ... K. bi še kar naprej sanjaril, če ga druga grda račka ne bi z največjo prostodušnostjo vprašala, kaj si misli o njenem odgovoru, on pa se je samo prijazno nasmehnil, ja, to je znal, nato pa v pojasnilo dodal, da je to le primarni pogovor, zbiranje informacij, posnetek, skoraj nič več, da jo bodo najverjetneje poklicali še na en pogovor, toda sam pri sebi je že sklenil, da ta pa res nima nobenih šans, pa če bi bila plavalaska, meter osemdeset in s košarico C ter z modrimi očmi in brezhibno belimi zobmi, ne, ta res nima šans, saj bi v enem tednu uničila sebe, nato pa še njega, tega pa si res ne želi, še posebno ne zdaj, ko ima novega mestnega terenca, takega s pospeškom, vaaau, le nekaj sekund in si čez stotko, ne more si privoščiti, da bi kar koli tvegala za to ženšče, to mu je bilo jasno med pogovorom, pa ob hladnem slovesu, pa tudi med pripravo na pogovor z gospodom direktorjem, še na poti do dvigala mu je bilo to kristalno jasno, nato pa se je, verjetno med kratko vožnjo z dvigalom, pa čeprav ni nikogar srečal ali česar koli razmišljal, ali pred kratkim čakanjem v tajnični pisarni vse spremenilo: kar je bilo na nogah, je bilo nato na glavi, kar na glavi, na nogah, črno je bilo belo, belo črno, jasnina zabrisana, meglice razkajene, zato se je tajnici po dolgem času nasmehnil, vendar mu nasmeha ni vrnila, morda zaradi nezaupanja, morda pa mu je s svojo resnostjo hotela sporočiti, da on, uslužbenec iz nadstropja niže, ni njen kaliber, da je zanjo le nekdo, ki ji kvari ljubi mir, in nič več, tako da ga je s svojo resnostjo še bolj osamila, kot da bi ga iztrgala iz neke zgodbe in predstavila v drugo, v kateri je bil popolnoma sam, brez soigralcev ali stranskih likov, skoraj kot igralec v monodrami, ki bulji v temo, ne vidi občinstva, gleda proti gospodu direktorju, vendar ne sliši vprašanja, tistega prvega in vljudnostnega, zato nanj ne odgovori, pa tudi gospod direktor tega ne opazi, saj je vprašal samo zaradi lepšega, tega so ga naučili na pospešenem

tečaju komunikacije s podrejenimi s podnaslovom Kako z najmanjšim naporom izvleči iz podrejenih največ in še več, ki ga je nerad obiskoval vsak petek, nato pa marljivo ponavljal snov čez konec tedna, med drugim tudi napotek, naj redno sprašuje podrejene (razen svoje tajnice, ta mu je na vprašanje nekoč odgovorila z jokom, češ, kako si lahko tako hladen do mene po vsem tistem, kar sem ti dala), kako so, vsake toliko pa še, kako so njihovi otroci, toda vseh imen si ni in ni mogel zapomniti, zato je ta del vprašanja bolj in bolj opuščal, ponavljal je le vprašanje *Kako ste?* ali še raje še krajše *Kako gre?* ali kar *Gre?*, nato pa skoraj praviloma preslišal odgovor, ker je že preišljeval, kako naj vpraša tisto, kar ga zanima, saj namreč kar tako vprašati tega, no, kako se že piše, koga naj vzamejo, da bo spravil v red tisto bando, ki bi jo najraje razhajkal, po drugi strani pa je ni mogel, bili so dobri, njihova zasnova najnovejšega izdelka je že v poskusni proizvodnji doživela same pohvale, zato jih bo, te frike, ukrotil s strogim šefom, dobro, pa šefinjo, samo da se ve, kdo je glavni v hiši, briga me za ustvarjalnost, samo da ne bodo pleteničili po bifejih, da ni sposoben voditi, da je vsaj njegova avtoriteta le maska za nesposobnost vodenja, da je primeren kvečjemu za skladiščnika, ne pa za direktorja uglednega podjetja, tega ne bo prenašal, zato je dodal resnoben *No*, nato je K. še enkrat prikimal, on pa se je še bolj zavrtal vanj s pogledom, kot češ, pojasni podrobneje, v upanju, da bo K. z odgovorom vse pojasnil in da ne bo opazil, da se je nekoliko izgubil, zasanjal, zabluzil, bi rekli šmrkavci v razvojnem, zato je samo molčal in gledal K.-ja, ta pa je nekoliko živčno začel pojasnjevati, da je grda račka ta in ta dobra kandidatka zato in zato, takrat pa se je že spet izgubil, zato je samo še avtoritativno ukazal, naj uredi vse potrebno in da naj kandidatka začne delati čim hitreje, pa tudi K. se je zelo hitro pobral iz pisarne, mimo tajnice, ki si je popravljala pričesko, še preden bi mu nasmeh hušknil čez obraz, še preden bi postal nekdo drug, novi K., zvijačni K., katerega začetnica ne bo več označevala kompromisarja, kruhorborca, komolčarja, klistiranca, ampak kljubovalca, kremeniteža ali kar je še podobnih besed, ki jih je tako rad vpisoval v polja križanke med delovnim časom, pa tudi na stranišču, na katero se je rad zatekel, da je imel mir pred telefoni, papirjem in samim sabo in na katerem je rešil že vrsto križank, skoraj praviloma z lepo zaobljenimi, razvidnimi črkami, ki se jih je naučil med služenjem vojaščine, nato pa je svoje znanje uporabljal predvsem pri svojih drobnih radostih, še posebno pri križankah in pisanju nakupovalnih seznamov, tako da se je v teh redkih trenutkih počutil zelo dobro, skoraj kot kaligraf, pa čeprav ni natančno vedel, do kdaj so kaligrafi negovali svojo umetnost, niti za koga so pisali, ja, počutil se je morda skoraj kot umetnik, ko je na nagradni

kupon vpisal geslo rešene križanke *Kdor smrdi, smrdi vsem*, morda pa se je tako, skoraj kot umetnik, počutil tudi zato, ker je predlagal direktorju, naj zaposlijo grdo račko številka dve, prav tisto žensko, ki je bila tako ponosna na svojo načelnost, na svojo držo, ki je bila v tolikšnem neskladju z njeno zibajočo se hojo, hkrati pa jo je ta hoja tudi polepšala, pa tudi on se je polepšal v njeni družbi, že v tistem uvodnem intervjuju bežno, po avdienci pri gospodu direktorju pa še bolj, kot da bi nekaj lepote, ki jo je odkril, morda ne čisto ustvaril, vsekakor pa podtaknil, pljusknilo tudi čez njega, morda, ja, je zato bil umetnik v nekoliko prenesenem, pretiranem pomenu besede.

Ali je svoje dejanje razumel kot zapoznel refleks najstniškega kljubovanja, kako dolgo je bil opit od svoje tihe naklonjenosti do grde račke številka dve, ali je med vožnjo domov še kdaj pomislil nanjo, in če je, kako si jo je predstavljal, kako oblečeno, v svoji pisarni ali zunaj nje, vsa ta ugibanja in misli so se zdeli brezpredmetni, ko je pripeljal na domače parkirišče ter tam nekaj neskončno dolgih minut iskal parkirno mesto, nato pa še z večjo težavo prestavljal noge do stanovanja in se v njem počil na kavč, obut, predvsem pa z zavestjo, da so trenutki miru škrti, da ga bo žena kmalu prosila, naj pomaga pri kosilu, otroci pa, naj jih spusti na kavč, da so imeli težak dan v šoli in da imajo prav tako pravico do počitka kot odrasli; potem bi on lahko poskušal duhovičiti *Kje to piše*, že v naslednjem hipu pa bi potegnil kratko, ker bi odgovorili *V Deklaraciji o pravicah otrok in mladostnikov*, tako da se mu ni dalo niti pretekati, ampak se je samo obrnil in z nosom zaril v naslonjalo, vendar je bil še vedno preblizu, da do njega ne bi segel njen glas, ki ga je pošiljal v trgovino, češ da nujno potrebuje ingver, naj ga prinese, magari posušenega, samo naj se zmiga, sicer bo on kriv, če večerja ne bo tako dobra, kot bi morala biti, samo da ve, naj pohiti, ga je spremljal njen glas, še ko je stal v eni izmed tistih velikih samopostrežnih trgovin, ki se bahato imenujejo superhipermegagigamarket in v katerih potrebuješ deset, petnajst minut vijuganja z vozičkom od zelenjave do zelišč, nato pa se preklinjaje odpraviš nazaj, ker vendar potrebuješ še nekaj solate, vedno je je premalo, takrat pa se ti pogled ustavi na polici s knjigami, s kuharicami in še zlasti na eni izmed njih, na knjigi z naslovom *Recepti mojstrov za kuharske analfabete in bebce*, še bolj kot naslov pa te spravi v smeh naslovnica, na kateri je skoraj plešast moški srednjih let, nekoliko debelušen, s kuhalnico v desni roki, sredi velike kuhinje, obdan s četico mladih pomočnic, zadovoljen, tako da je takoj očitno, da gre za eno izmed tistih manipulativnih fotografij, ki jih Jožef K. načelno prezira, včasih pa glasno pokomentira, da nanje padejo samo zakompleksani tipi, ki nato kupujejo vse po vrsti,

od čistil do avstralskih viskijev, toda tokrat si ne more pomagati, da ne bi prelistal knjige, se za hip ustavi pri receptu za torto iz inčunov, nato pa položi knjige v voziček, previdno, da je ne bi poškodoval ob pločevinkah s čistili; potem še kar nekaj časa blodi po ogromnem prostoru, preden najde inčune, marelično marmelado brez sladkorja in – to je na etiketi poudarjeno z mastnim tiskom – brez holesterola, suhe in razkošičičene slive ter najpomembnejše – kisló smetano s 36 % maščobe, tako da pride do blagajne skoraj blažen, kajti pred sabo vidi zadovoljne obraze žene, otrok in gostov, ki kar ne morejo prehraniti večerje, še zlasti posladka, želijo še, skoraj milo prosijo, toda torta je že zdavnaj pošla, tako da mu ne preostane drugega, kot da jih znova povabi *Ja, naslednji teden, ja, v četrtek, na torto*, žena ga lepo gleda, skoraj ponižno ga vpraša *Želite še kaj, oprostite, še kaj*, da se zdrzne iz zamaknjenosti in hkrati začne zlagati stvari v košaro in plačevati s kreditno kartico, vendar namesto nje mladi blagajničarki ponudi osebno izkaznico, v košarico pa tlači hrano predhodnika, predvsem pa skoraj pozabi na najpomembnejše – na inčune, ki bodo ta večer zaživel v čisto novi vlogi, česa takega ni še nihče poskusil, si ponavlja, ko se pelje proti domu, išče parkirno mesto in skoraj veselo poskakuje po stopnicah proti stanovanju, tam pa je njegove zgodbe o čarobni torti presenečenj polnih okusov konec, še preden reče in-, kajti žena ga v istem hipu ozmerja pred znanci, kje da je hodil tako dolgo, potem pa v neizmerni zadregi brska po košari, da bi vendar našel ingver, toda ingverja ni in ni, v njej so le kislá smetana, inčuni, solata, kuharica z lepimi dekleti na naslovnici, tipa nihče ne opazi, predvsem pa zadrega, da bi jo lahko rezal z nožem, da je treba prezračiti kuhinjo in da bi se znanci najraje poslovili, on pa kot glumač stoji med njimi, osamljen in nerazumljen in neuspešen, skoraj kot kak umetnik.

Pozneje z enim ušesom poslušá informativno oddajo na televiziji, z drugim ženo, ki se še vedno ni pomirila zaradi blamaže z večerjo, s tretjim otroke, ki govorijo vsevprek, on pa v mislih preklinja nestrpnega poslanca, prikimava ženi, otroke pa poskuša zamotiti z vprašanji in podvprašanjem, vsake toliko jih podkrepí z *A res, ne, ni mogoče*, predvsem pa ne more razumeti, kako je lahko tako nestrpen, neumen in grd tip izvoljen za poslanca, ma kdo voli take ljudi, se sprašuje, medtem ko išče denarnico, da bi dal najstarejšemu za šolo v naravi, najmlajšemu za nalivnik, že tretji to šolsko leto, malemu pa pri najboljši volji ne ve za kaj, ve samo, da se mu nobeden ni zahvalil, da ga je žena prebrala in znova užaljeno našobila ustnice ter da je zamudil pogovor z zoprnim poslancem, tako da nenadoma ne ve, kaj bi s sabo, kam bi se dal, kaj boš, naenkrat te obdaja skoraj tišina, nočni mir, zgornji mulc ne divja več s kolesom, tvoji mulci se nekaj

preklajo v svoji sobi, žena je v kopalnici, preostalo stanovanje pa kot da je tvoje, ti pa ne veš, kam bi se dal, ali bi se zleknil na kavč, ki je zdaj ves tvoj, ali pa bi se kar zavlekel v spalnico in tam omahnil na posteljo, ne nazadnje je za tabo kar dolg dan; morda bi se vseeno spravil na sobno kolo, da pokuriš vsaj nekaj kalorij, lahko pa bi izkoristil to neverjetno zatišje, da bi v časopisu pogledal šahovski problem, ga morda rešil ali pa ga vsaj izrezal ter jutri pogledal rešitev, ne da bi goljufal, le razvozlal bi ga tako, za telovadbo duha, toda kdo bi migal takole malce pred polnočjo, hkrati pa ti je žal, da bi dan kar tako končal, nekaj bi še iztislil iz njega, iz sebe, nekaj naredil, napravil, seveda ne torte iz inčunov, za kaj takega je prepozno, zato pa je še dovolj časa, da rešiš do konca križanko, pravzaprav je praznih le še nekaj polj, zato se s križanko in slovarjem tujk in ugankarskim leksikonom in atlasom odpraviš na stranišče, tam boš imel zanesljivo mir, vsaj do takrat, ko bodo vsi naenkrat hoteli spati, toda do takrat jo boš ti že rešil, o tem si prepričan, dobro veš, da ti gredo križanke od rok, da se znajdeš s knjigami, pa tudi spomin ti odlično služi, takoj se spomniš, kdo je napisal Hlapce in kdo Jakoba Rudo, tako da črke in besede kar stresaš, beline je vse manj, vse bliže si rešitvi, tvoja dobra volja narašča, zadovoljno ponavljaš besede, nekatere iz križanke, pa besedo iz gesla že rešene križanke, besede s ponavljanjem zлагаš in dopolnjuješ v eno; njegovega imena sicer ne poznaš, toda vseč ti je, kako se besedi, nato pa še tri in, ja, še dve, dopolnjujejo v celoto, kratko, pregledno, zvenečo, tako da jo z užitkom ponavljaš, ne le v sebi, ampak tudi šepetaje, pa še nekoliko glasneje, morda te kdo celo sliši, toda ti ponavljaš to svojo besedno sestavljanjo, kratko, lepo zvenečo, hipno, kot je trenutek v naravi, pa vendar vidiš podobo iz pesmi skoraj pred sabo, kot podobo iz narave, enkratno in neskončno in neponovljivo in samo tvojo, predvsem pa podobo, ki jo bo preglasil šum vode v straniščni školjki, zatemnila tema v dva kvadratna metra velikem prostoru, preglasili šumi nočne tišine, skratka, vse se bo zarotilo proti tebi, tako kot je bilo nekaj dolgih trenutkov, ko si ustvarjal svojo prvo pesem po štiriintridesetih letih, vse na tvoji strani, ko sta tudi besedi smrad in cvetje čudežno zveneli kot eno, ko so se zlogi prešteli natančno do milimetra in vrstice prav tako, tako da si nekaj kratkih trenutkov resda reševal križanko, hkrati pa mrmral svoj prvi in zadnji haiku.